

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Lezajlott a Magyar Tudományos Akadémia 184. közgyűlése. Örömmel adunk hírt e hasábkon is arról, hogy 18 külső és egy tiszteleti taggal bővült az Akadémiánkhoz szervezetileg is kötődő külhoni magyar tudósok testülete.

Ugyanebből az alkalomból tisztelettel ismertük el az MTA Arany Jánosról elnevezett díjával kiváló külhoni magyar tudósaink teljesítményét.

Kocsis Károly elnök

---

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Az MTA *Arany János-életműdíját* kapta **Weszely Tibor** marosvásárhelyi *matematikus*, tudománytörténész, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem nyugalmazott tanára.

[Bővebben:](#)**Arany János**

Kiemelkedő Tudományos Teljesítmény díjat kapott:

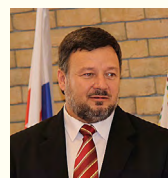
L. Juhász Ilona felvidéki *etnográfus*, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központjának kutatója, az MTA köztestületének külső tagja és

Tánczos Vilmos néprajztudós, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

Arany János Fiatal Kutatói díjat kapott **Dudás Attila** vajdasági *jogász*, az Újvidéki Egyetem tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

Az MTA *Arany János-érmét* kapta:

Tóth János *matematikusprofesszor*, a komáromi Selye János Egyetem rektora és

Záborszky László *agykutató*, a Rutgers, The University of New Jersey professzora, az MTA külső tagja.

Az Arany János-díjasokról [bővebben:](#)

Az Amerikai Magyar Alapítvány **Abraham Lincoln-díjával** tüntették ki április 20-án **Verebely Károly** magyar származású amerikai *pszichiáterprofesszort*, az Ammon Analytical Laboratory igazgatóját.

[Bővebben:](#)

A **Wekerle Alapítvány Életmű-díjjal** tüntette ki **Somai József** erdélyi *közgazdászt*, az MTA köztestületének külső tagját, a Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület ügyvezetőjét.

[Bővebben:](#)

3. oldal

A **Felvidéki Magyar Pedagógus Díjat** kapta meg **Jakab István**, a Komenský Egyetem

nyugalmazott tanára, az MTA köztestületének külső tagja és **Szeberényi Zoltán**, a Konstantin Filozófus Egyetem nyugalmazott tanára. A kiváló módszertani nevelési, szakmai és tudományos eredményekért díjat **Alabán Mária**, a nyitrai Konstantin Egyetem tanára kapta meg.

[Bővebben:](#)

A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Földtani Intézetének munkatársa, az MTA köztestületének külső tagja, **Silye Lóránd**

elnyerte a németországi Alexander von Humboldt Alapítvány posztdoktori ösztöndíját.

[Bővebben:](#)

Az MTA közgyűlése **18 új külső tagot és egy magyar származású tiszteleti tagot** választott tagjai sorába.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSI HÍREK

A **PhD-képzésben részt vevő Kárpát-medencei, határon túli magyar kutatókról készített** felmérés eredményeit ismertették

az MTA 184. közgyűléséhez kapcsolódó Külső Tagok Fórumán.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Megjelent a **Partium Társadalom- és térszerkezet** című tanulmánykötet,

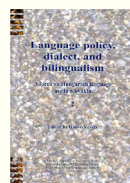
melyet **Szilágyi Ferenc**, az MTA köztestületének külső tagja és **Zakota Zoltán**, mindketten a Partiumi Keresztény Egyetem tanárai szerkesztették.

[Bővebben:](#)

Megjelent a Polis Könyvkiadónál **Gábor Csillának** (az MTA köztestülete külső tagjának) **Keresztyéni felelet (Hitviták a 16-17. századi Magyarországon)** című kötete.

[Bővebben:](#)

Language policy, dialect, and bilingualism. A focus on Hungarian language use in Slovakia címmel jelent meg a Fórum Kisebbségkutató Intézet kiadványa. Szerkesztette **Vančoné Kremmer Ildikó**, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagja.

[Bővebben:](#)

4. oldal

A magyar nyelv Kárpátalján
címmel jelent meg **Horváth Katalinnak**, az Ungvári Nemzeti Egyetem

docensének, az MTA köztestülete külső tagjának legújabb kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelent **A. Sajtó Enikőnek** és **Juhász Józsefnek**, a Magyar – Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság magyar

tagjainak **Molnár Tibor** szerzőtársukkal együtt írott könyve: *A titói rendszer megszilárdulása a Tisza mentén (1945-1955)*.

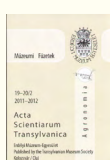
[Bővebben:](#)

Tragikus emberi sorsok 1944-ből a partizániratok tükrében. Magyarokanizsa község címmel készített kötetet

levéltári forrásokból **Forró Lajos** és **Molnár Tibor**.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadójánál megjelent a *Dolgozatok az Erdélyi Múzeum*

Érem- és Régiségtárából 2011-2012 című kiadvány, illetve a *Múzeumi Füzetek - Acta Scientiarum Transylvanica* új darabja.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az **Erdélyi Magyar Műszaki**

Tudományos Társaság folyóiratainak új számai.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** című folyóirat májusi száma, amely *Elmejátszmák* címmel kortárs bölcséleti

összeállítást tartalmaz.

[Bővebben:](#)

A dél-erdélyi magyarság 1940-

1944 (szerkesztette **L. Balogh Béni**) című új szövegtár került föl a világhálóra.

[Bővebben:](#)

Fölkerült a világhálóra a *Tudományos*

diskurzusok – Vajdasági magyar tudóstalálkozó 2013 teljes anyaga.

[Bővebben:](#)

Rövid összefoglaló jelent meg az *Amerikai Magyar Oktatók Szövetsége* (AHEA) idei konferenciájának *előadásairól*.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak **Szilágyi Pál matematikussal**, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem korábbi rektorával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Somogyi Péter agykutatóval, az Oxfordi Egyetem professzorával,

az MTA rendes tagjával készített **interjú** olvasható a világhálón.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

Az ARACIS (a Romániai Felsőoktatás Minőségét Biztosító Ügynökség) jóváhagyta a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem csíkszeredai Gazdaság- és Humántudományok Kara **gazdasági informatika** szakának ideiglenes működési **engedélyét**.

[Bővebben:](#)

Az Újvidéki Egyetem **Igazságszolgáltatási és Gazdasági Jogi Kara szabadkai részlege** számára

is megkapta az **akkreditációt**, és a 2013/14-es tanévtől kezdve itt is megkezdte az oktatást magyar és szerb nyelven.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Bassola Péter, a Szegedi Tudományegyetem nyelvész-professzora tartott **előadásokat a Partiumi Keresztény Egyetemen**, Nagyváradon április 15-16-án.

[Bővebben:](#)

Április 17-én **Miskolczy Ambrus**, az Eötvös Loránd Tudományegyetem professzora, a tudományok doktora **Felvilágosult és liberális eszmék Erdélyben** címmel tartott előadást Nagyváradon a Szacsavay Akadémia keretében.

[Bővebben:](#)

A Zágrábi Egyetem Bölcsészettudományi Karának Hungarológiai Tanszékén **április 18-án bemutatták Katona József Bánk bán** című drámájának **horvát fordítását**.

[Bővebben:](#)

Tehetség és megelőzés címmel tartott előadásokat április 18-án a Partiumi Keresztény Egyetemen **Czeizel Endre orvosgenetikus** professzor.

[Bővebben:](#)

6. oldal

Kulturális gyakorlat és reprezentáció címmel rendezte meg **vándorkonferenciáját a Kriza**

János Néprajzi Társaság

Székelyudvarhelyen április 19–20. között.

[Bővebben:](#)

Április 19-21. között a Magyar Egészségügyi Társaság Alsólendván

szervezte meg a **II. határon túli tudományos egészségügyi konferenciát.**

[Bővebben:](#)

Április 20-án **Bolyai János forradalma** címmel tartott előadást

Washingtonban **Prékopa**

András matematikus, a Rutgers, The State University of New Jersey professzora, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

[Bővebben:](#)

Április 21–23. között kétnyelvű, nemzetközi építészeti és régészeti konferenciát rendeztek

az **aracsi pusztatemplom kutatásának új eredményeiről** Zentán, Aracson és Törökbecsén.

[Bővebben:](#)

Április 23-án **Andor László közgazdász**, kandidátus tartott előadást Kolozsváron **Társadalmi válság Európában: Van-e kiút?** címmel.

[Bővebben:](#)

Április 24-én **Veres Valér**, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem tanára, az MTA Magyar Tudományosság

Külföldön Elnöki Bizottságának tagja **Társadalmi rétegződés Erdélyben és Magyarországon.** Hasonlóságok és különbségek címmel tartott előadást Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

Ugyanezen a napon Zentán az **Élet a Tisza mentén a XX. század derekán** címmel

nemzetközi történész és levéltáros konferenciát rendeztek.

[Bővebben:](#)

A Bécsi Egyetemen tartott előadást április 25-én **Kányádi András irodalomtörténész**,

a párizsi Keleti Civilizációk és Nyelvek Intézete (INALCO) tanára **Budapest: eine zeitgenössische Stadtpoetik** címmel.

[Bővebben:](#)

7. oldal

Ugyanezen a napon
T. Litovkina Anna, a krakkói
Tischner European University
(Krakkó, Lengyelország)

egyetemi tanára és a komáromi Selye János
Egyetem docense tartott angol nyelvű
előadásokat a közmondáskutatásról
a Partiumi Keresztény Egyetemen
Nagyváradon.

[Bővebben:](#)

vezetője a **Regényfikció az ezredfordulón**
címmel.

[Bővebben:](#)

A Selye János
Egyetem Református
Teológiai Kara és
a Calvin János

Teológiai Akadémia **Őszövetségi**
nemzetközi szimpóziumot tartott
Komáromban május 3-án.

[Bővebben:](#)

Szintén 25-én tartott előadást
Kolozsváron, az Erdélyi Múzeum-
Egyesület szervezésében **Néda**
Zoltán, az MTA külső tagja **Régiók – poli-
tikamentesen, fizikus szemmel** címmel.

[Bővebben:](#)

Április 26-án **Niels Bohr**
és az atomfizika címmel
tartott előadást
Nagyszőlösön **Kontros**

Jenő Ferenc, az Ukrán Nemzeti
Tudományos Akadémia elektronfizikai
kutatóintézetének tudományos
főmunkatársa, a fizikai–matematikai
tudományok **kandidátusa**.

[Bővebben:](#)

Április 30-án az Újvidéki
Egyetem szabadkai Magyar
Tannyelvű Tanítóképző Karán
tartott előadást a vajdasági
származású **Thomka Beáta** irodalom-
történész, a Pécsi Tudományegyetem
Irodalomtudományi Doktori Iskolájának

Május 7-én **Vámos**
Dominika építész,
a Moholy-Nagy Művészeti
Egyetem tanára tartott

előadást Zürichben **Építészek új**
szerelosztásban – az építész mint
társadalmi szereplő szociológiai
kutatások és drámai történetek tükrében
címmel.

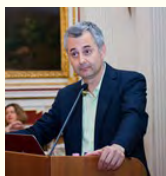
[Bővebben:](#)

Május 8-án Budapesten,
az **MTA** 184. közgyűléséhez
kapcsolódva rendezték meg
a **Külső Tagok Fórumát**, amelyen
könyvbemutatóra, díjátadásra és
tudományos előadásokra került sor.

[Bővebben:](#)

8. oldal

A fórumon **Hálózatok világában élünk** címmel előadást tartott **Barabási Albert-László fizikus,**

a bostoni Északkeleti Egyetem és a Harvard Egyetem professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az iszlám világ és a nyugat címmel tartott előadást Kolozsváron május 9-én **Rostoványi Zsolt,** a budapesti Corvinus Egyetem rektora.

[Bővebben:](#)

Freund Tamás neurobiológus, akadémikus tartott előadást Kolozsváron május 14-én **Agyhullámok –**

kreativitás: belső világunk és az információrobbanás hatásai a memóriafolyamatokra címmel.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

Életének 82. esztendejében elhunyt **Bárány-Horváth Attila bioinformatikus,** az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

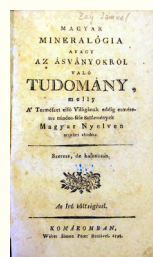
ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

365 évvel ezelőtt hunyt el a felföldi Késmárkon született **Fröhlich (Fröhlich) Dávid**

geográfus, matematikus, csillagász.

[Bővebben:](#)

260 évvel ezelőtt született Komáromban **Zay Sámuel természettudós,** orvos, az ásványtan nemzeti nyelven való kidolgozásának egyik

úttörője (tőle származik az 'ásvány' szavunk).

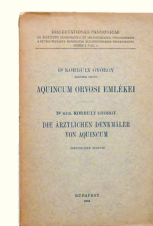
[Bővebben:](#)

170 éve született a Temes parti Lugoson **Kanitz Ágoston (Ágost) flórakutató,** egyetemi tanár, az MTA tagja. Ő tanított először magyar nyelven

természetrajt, ő indította el az első magyar botanikai folyóiratot.

[Bővebben:](#)

110 évvel ezelőtt született **Korbul György orvos, orvostörténész,** a chicagói egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

9. oldal

110 esztendeje született Kolozsváron ifj. **Jancsó Miklós orvos, farmakológus**, egyetemi tanár, az MTA tagja is.

[Bővebben:](#)

Kürti Miklós (Kurti, Nicholas), a magyar származású angol **kísérleti fizikus** (szakterülete a nukleáris mágneses hűtés)

105 évvel ezelőtt született. Tagja volt a Royal Society-nek, az MTA tiszteleti taggá választotta.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Az MTA elnöke **posztdoktori pályázat**ot hirdet magyar és külföldi kutatók számára.

A jelentkezési határidő: május 31.

[Bővebben:](#)

A Magyar Tudományos Akadémia pályázatot hirdet **szülőföldi kutatói ösztöndíjak** elnyerésére.

Támogatásban az MTA köztestületének külső tagjai és határon túli fiatal kutatók részesülhetnek.

A jelentkezési határidő: június 14.

[Bővebben:](#)

A III. magyar világtalálkozóhoz

kapcsolódva május

22-23-án tartják az Óbudai Egyetemen

a **4. Báthory-Brassai nemzetközi tudományos konferenciát**.

[Bővebben:](#)MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

A nyelvi tájkép elmélete és gyakorlata: Kárpát-medencei kisebbségi körkép címmel **műhelykonferenciát** tartanak Budapesten a Nyelvtudományi Intézetben május 23-án.

[Bővebben:](#)

A Pécsi Egyetem Európai és Összehasonlító Nyelv- és

Irodalomtudományi Intézetének Finnugor Tanszéke és a Nyugat-magyarországi Egyetem szombathelyi Savaria Egyetemi Központjának Uralisztikai Tanszéke közös **nyári egyetemet** szervez június 30-július 19. között.

[Bővebben:](#)

Augusztus 25-31. között tartja meg hagyományos rendezvényét, a **Határon túli magyarok interdiszciplináris nyári egyetemet** a Pécsi

Tudományegyetem.

[Bővebben:](#)

A két év múlva sorra kerülő **Országos Diákköri**

10. oldal

Konferencia szervezésének jogát első ízben kapta határon túli intézmény: a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, illetve a Kolozsvári Magyar Diákszövetség (KMDSZ).

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

11. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2013/5. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Pauncz Rezső

(Szőreg, 1920. augusztus 8.),

*Izraelben él,
a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja*

Ruben Pauncz was born as Pauncz Rezső in Szőreg, a small village near Szeged on 8 August 1920. He attended the Piarist grammar school in Szeged, then – with the help of a friend – he could continue his studies at the University of Szeged as the only Jew of the grade (the numerus clausus was in power in Hungary). He got his PhD in 1944 and in 1948 he was appointed a senior lecturer at the University of Szeged. In 1956 he escaped from Hungary together with his 2 and a half year old son and his pregnant wife. They crossed over illegally into Austria and contacted the Israeli embassy, which quickly sent him and his young family a taxi. Within a few days he arrived in Israel, without anything and with no knowledge of Hebrew. He went to the Technion – Israel Institute of Technology in Haifa, took his articles

Ruben Pauncz Pauncz Rezsőként 1920. augusztus 8-án született egy Szeged melletti kis faluban, Szőregen. A szegedi piarista gimnáziumban érettségizett, majd – egyik barátjának közbenjárásával – a Szegedi Tudományegyetemen az évfolyamán egyetlen zsidóként folytatta tanulmányait. (Magyarországon érvényben volt a numerus clausus.) 1944-ben PhD fokozatot szerzett, 1948-tól a Szegedi Tudományegyetem oktatója volt. 1956-ban 2 és fél éves fiával és terhes feleségével elmenekült Magyarországról. Ausztriába szöktek, kapcsolatba léptek az Izraeli Követséggel. A követség taxit küldött a családjáért, és pár nap múlva megérkeztek Izraelbe, nem volt semmijük, és nem tudtak héberül. Bement Haifán a Technion Intézetbe, kivette publikációit a könyvtárból, és elment David Ginsburg

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

out of the library and went with them to Prof. David Ginsburg. Within a very short time he joined the Technion's faculty, where he was instrumental in introducing quantum chemistry and the application of the quantum chemistry methods to alternate hydrocarbons, in cooperation with his colleagues in Uppsala and Florida. He was one of the principal lecturers at the quantum chemistry summer school in Uppsala and in the Winter School in Florida.

He became professor in 1962 and taught until his retirement in 1985. Endowed with exceptional teaching abilities and recognized as a most popular professor of the university, he trained generations of gifted quantum chemists, who by now have established a lively professional community at the Technion, where he is Professor Emeritus. He taught for years the graduate course in quantum chemistry at the Weizmann Institute (in Rehovot). Some of his doctoral students have become leading faculty members in Israel and abroad.

His research interests are electronic correlation problem, alternant molecular orbital method, construction of Spin eigenfunctions, paired orbital method. In addition to his many scientific papers, Professor Pauncz has published 5 important books, the last one when he was 80 years old, while still teaching a graduate course at the Technion.

professzorhoz. Rövidesen felvették a Technionba, ahol kiemelkedő szerepet játszott a kvantumkémia megalapításában és az alternáló molekulapályák módszerének alkalmazásában. Szorosan együttműködött uppsalai és floridai kollégáival. Egyik fő előadója volt az uppsalai kvantumkémiai nyári egyetemnek és a floridai téli egyetemnek.

1962-ben lett professzor, 1985-ös nyugdíjba vonulásáig folyamatosan tanított. Kivételes tanár volt, az egyetem egyik legnépszerűbb professzora, tehetséges kvantumkémikusok nemzedékeit nevelte fel, akik mára pezsgő szakmai közösséget hoztak létre a Technionban, ahol Pauncz Rezső professor emeritus. A rehovoti Weizmann Intézetben is éveken át tanított kvantumkémiai, több doktorandusza ma a tudományterület vezető egyénisége Izraelben és külföldön.

Kutatási területe az elektronkorreláció problémája, az alternáló molekulapályák módszere, a Spin függvények. Számos tanulmány mellett 5 alapvető fontosságú kötet írója, az utolsó 80 éves korában jelent meg, amikor még mindig tanított a Technionban.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

He is one of the founders of the International Academy for Molecular Sciences, whose members are some of the leading scientists in the world. He received a Doctorate Honoris Causa from the University of Szeged in 1996. and became a member of the European Academy of Sciences and Letters (1998). He was Löwdin lecturer in 1991. (The purpose of the Löwdin lectures is to stimulate the interest in quantum chemistry by inviting prominent scientists to Uppsala to present their research and to give a general lecture on chemistry.)

He was awarded the Bródy-Imre Award of the Lorand Eötvös Physical Society in 1952, the Herzl Award in 1975. In 2004 he was awarded the Israel Chemical Society Medal.

The book titled *New Trends in Quantum Chemistry* was published in honor of Professor Ruben Pauncz on his 70th birthday. Tens of scientists gathered at the Technion in October 2010 in order to celebrate his 90th birthday and discuss the latest developments in the field of theoretical chemistry.

Professor Pauncz fits into the long series of Hungarian scientists who contributed to the knowledge transfer into Israel. He brought his knowledge with him from Szeged.

He became an external member of the Hungarian Academy of Sciences in the

Egyik alapítója a Nemzetközi Kvantummolekuláris Akadémiának, az Akadémia tagjai a világ vezető tudósai közül kerülnek ki. 1996-ban a szegedi József Attila Tudományegyetem díszdoktorává avatták, 1998-ban az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia tagjává választották. 1991-ben Löwdin előadó volt. (A Löwdin előadások keretében a legkiválóbb tudósokat hívják meg Uppsalába, akik bemutatják kutatásaikat, és kémiai tárgyú előadást tartanak. A cél a kvantumkémia népszerűsítése.)

1952-ben megkapta az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Bródy Imre-díját, 1975-ben Herzl-díjat kapott. 2004-ben ő nyerte el az Izraeli Kémiai Társulat érmét.

70. születésnapjára jelent meg az Új irányzatok a *kvantumkémia*ban című kötet. 2010 októberében tudósok tucatjai gyűltek össze a Technionban, hogy köszöntsék 90. születésnapján, és megvitassák az elméleti kémia legújabb eredményeit.

Pauncz professzor egyike az izraeli tudástranszferben szerepet játszott számos magyar tudósnak, tudását Szegedről vitte Izraelbe.

1995-ben választották a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává, a Kémiai Tudományok Osztályának tagja.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

Section of Chemical Sciences in 1995 and read his inaugural address „Az elektronkorreláció” (Electronic correlation) on 21 May, 1996.

We asked three questions to Professor Ruben Pauncz. The questions and his short answers follow.

1. Hungary is very proud of its „grey matter”, scientific performance is considered one of the country’s most important results. How important do you think Hungary is in the scientific world of the 21st century?

Ruben Pauncz: The scientific achievements of Hungary greatly surpass the limits given by the size of the country. This was the situation in the past centuries and it is even more pronounced in the present one. In my own field P. Gombas had great influence on the development of quantum science. One of his former student R. Gaspar became a well known scientist and has been elected as a member of the International Academy of Quantum Molecular Sciences. Another great scientist of Hungarian origin C. Sandorfy was also elected to the Academy. He was a good friend of mine since our studies at Szeged. I had the privilege that my first scientific paper was presented by Gombas to the Hungarian Academy of Sciences.

Székfoglaló előadását *Az elektronkorreláció* címmel tartotta 1996. május 21-én.

Három kérdést tettünk föl Pauncz Rezső professzor úrnak. A kérdéseket és a rövid válaszokat az alábbiakban közöljük.

1. Magyarország nagyon büszke a szürkeállományára, a tudományos teljesítmény az ország egyik legfontosabb eredményének számít. Hogyan ítéli meg Magyarországnak a 21. századi tudomány világában betöltött szerepét?

Pauncz Rezső: Magyarország tudományos eredményei messze nagyobbak, mint az egy ilyen kis országtól várható lenne. Ez volt a helyzet az elmúlt századokban, de még inkább így van a XXI. században. Ami az én szakterületemet illeti, Gombás Pálnak volt nagy hatása a kvantumtudományok fejlődésére. Tanítványai közül Gáspár Rezső elismert tudós lett, tagjává választotta a Nemzetközi Kvantummolekuláris Akadémia. Egy másik, magyar származású tudós, Sándorfy Kamill is tagja volt az Akadémiának. Szegedi éveink óta jó barátom volt. Büszke vagyok arra, hogy első tanulmányomat Gombás Pál mutatta be a Magyar Tudományos Akadémiának.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

V. oldal

2. *A great number of excellent Hungarian scientists live and work outside Hungary. What do you think of your national/ethnic and professional identity with reference to your scientific career?*

Ruben Pauncz: I have been lucky to attend the university at Szeged, it had a profound influence on my scientific education. The lectures in mathematics given by Prof. F. Riesz and L. Kalmár (both well known scientists over the scientific world) helped me very much in my later research. I found the first book in quantum chemistry in the library of Prof. A. Szent-Györgyi. Later I was influenced by the contacts with C. A. Coulson (Oxford) and by Per-Olov Lowdin (Uppsala). I had also close contacts with many outstanding Israeli scientists.

3. *We live in a changing world facing problems unknown earlier. Which areas of research can meet the most urgent demands of our days?*

Ruben Pauncz: I find it very difficult to answer the third question. I am no longer active but continue to follow with great interest the recent developments in my own field and science in general. The progress in many fields is breathtaking. In my own field there are amazing developments. Quantum chemistry once considered as an exotic subject became a wonderful tool for

2. *Sok magyar tudós él és dolgozik Magyarországon határain kívül. Milyen összefüggést lát nemzeti/etnikai hovatartozása és tudományos pályafutása között?*

Pauncz Rezső: Szerencsésnek mondhatom magam, hogy a Szegedi Tudományegyetemen tanulhattam, nagy hatása volt tudományos neveltetésemre. Riesz Frigyes és Kalmár László professzorok matematikai előadásai sokat segítettek későbbi kutatásaimban. (Mindketten világszerte ismert és elismert tudósok.) Az első kvantumkémiai könyvet Szent-Györgyi Albert könyvtárában találtam. Később szoros kapcsolatba kerültem az oxfordi C. A. Coulsen és az uppsalai Per-Olov Lowdin professzorokkal és sok kiváló izraeli tudóssal.

3. *Változó világunkban korábban ismeretlen problémákkal szembesülünk. Véleménye szerint melyik tudományterület kutatásai adhatnak leginkább választ korunk legégetőbb kérdéseire?*

Pauncz Rezső: Erre a kérdésre nehezen tudok válaszolni. Már nem vagyok aktív, de élénk érdeklődéssel figyelem szakterületem és a tudomány legújabb eredményeit. Sok területen lélegzetelállító a fejlődés. A kvantumkémiai valaha egzotikus tudománynak tartották, ma már csodálatos lehetőséget nyújt a bonyolult

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

VI. oldal

the elucidation of the structure of complicated molecules and also serves as a guide for the synthesis of molecules which have important applications. I have less overview on other fields of science, but my impression is that we are near for solving some basic problems in biology and in medicine. Also the technological advances based on basic sciences are very impressive and will have great influence on our way of life.

molekulaszerkezetek magyarázatára, és útmutató lehet a fontos területeken alkalmazható molekulaszintézisben. A többi tudományterületre kevésbé látok rá, de úgy vélem, az orvostudomány és a biológia területén közel vagyunk alapvető problémák megoldásához. Az alaptudományokon nyugvó technológiai vívmányok is jelentősek, nagy hatással lesznek életünkre.

Contact

Technion-Israel Institute of Technology
Department of Chemistry
2000 Haifa,
Israel
Phone: +972-4-8241-574
Fax: : +972-4-835-7230
E-mail: pauncz@tx.technion.ac.i
Homepage: <http://www.technion.ac.il/technion/chemistry/staff/pauncz>

Kapcsolat

Technion-Israel Institute of Technology
Department of Chemistry
2000 Haifa,
Israel
Telefon: +972-4-8293743
Fax: +972-4-8295703
E-mail: pauncz@tx.technion.ac.i
Honlap: <http://www.technion.ac.il/technion/chemistry/staff/pauncz>

